

Силабус курсу
Цифрові наукові комунікації

Освітній ступінь – доктора філософії (PhD)
Галузь знань: 01 Освіта
Спеціальність: 015 Професійна освіта
Освітньо-наукова програма «Професійна освіта»
Кількість кредитів – 5

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркові навчальні дисципліни

Дні занять: вівторок, 11.10-14.05, ауд. 220
Консультації: середа 14.05, ауд. 220

Мова викладання: українська

Керівник курсу

докт. пед. наук, професор **Цідило Іван Миколайович**

Контактна інформація tsidylo@tnpu.edu.ua; 0352-53-36-29

Опис дисципліни

Курс призначений для молодих дослідників на ранніх етапах їхньої наукової кар'єри, всіх, хто прагне дізнатися більше про наукову комунікацію, її основні складники, новітні тренди та технології, секрети ефективної роботи з інформацією, управління даними дослідження, а також отримати відповідні навички. Після завершення курсу молодий науковець зможе: зрозуміти, як відбувається сучасна наукова комунікація, яким чином відкритий доступ, відкрита наука, відкриті ліцензії, управління даними досліджень впливають на життєвий цикл наукового дослідження, зокрема, у поширенні та збереженні результатів дослідження; застосовувати сучасні практики та пошукові техніки для роботи з науковими джерелами, використовувати універсальні та спеціалізовані інформаційні ресурси, сучасні веб-застосунки для різних етапів дослідження і не тільки.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДОСЛІДНИКА.		
1	ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ОСНОВНИХ СКЛАДНИКІВ ТА СТРАТЕГІЙ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	Огляд питань наукової комунікації з точки зору дослідників, видавців та бібліотекарів. Журнальна модель наукової комунікації, аналіз сучасного стану видання вітчизняних наукових часописів та їх відповідності міжнародним стандартам. Комунікаційна стратегія для досягнення мети, принципи і типи комунікації та як довгостроковий комунікативний план, що інтегрований із загальною стратегією наукової установи.
2	ТЕМА 2. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ВЕБ-ЗАСТОСУНКІВ НА ВСІХ ЕТАПАХ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ, ОСОБЛИВО ПІД ЧАС ПОШУКУ ІНФОРМАЦІЇ ТА ПОШИРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	Стратегії відкритого доступу, зокрема у розвитку тематичних та інституційних депозитаріїв. АБІС нового покоління на основі сучасних хмарних технологій з покращеними можливостями для усіх бібліотечних процесів (комплектування, каталогізація, книговидача, робота з електронними ресурсами, статистика та аналітика) Пошук інформації у Google Scholar, Web of Science, Scopus, ResearchGate та ін. Стратегії ефективного пошуку в інтернеті.

3	ТЕМА 3. НАУКОВА ІНФОРМАЦІЯ: ОСНОВНІ ТИПИ ДЖЕРЕЛ.	Знати основні види джерел науково-технічної інформації. Вміти здійснювати аналіз джерел і використовувати спеціалізовані пошукові системи та бази даних.
4	ТЕМА 4. ІНСТРУМЕНТИ МОНІТОРИНГУ НОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ З ПРОБЛЕМАТИКИ ВАШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.	Показники моніторингу: індекс цитування, індекс Гірша або h-індекс, імпакт-фактор, класичний імпакт-фактор, індекс SJR (SCImago Journal Rank). Наукометричні бази даних: SciVerse Scopus, Web of Science, Index Copernicus та ін. Аналітичні системи: Spring Metrics, Woopra, Google Analytics, Clicky, Mint, Chartbeat та ін. Електронний архів arXiv. Програмне забезпечення для створення й підтримки OAI-сумісних архівів: E-print, Dspace, Fedora., Bepress, DIVA, HAL, OPUS та ін.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ВИСВІТЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВЛАСНОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ		
5	ТЕМА 5. НАУКОВА СТАТТЯ В РЕЦЕНЗОВАНОМУ ЖУРНАЛІ – ОСНОВНА ОДИНИЦЯ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ.	Методика побудови індексу для розкриття змісту документа та взаємозв'язки окремих індексів і система їхньої ієрархії в електронному каталозі.
6	ТЕМА 6. РОЗГЛЯД РІЗНИХ АСПЕКТІВ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ ТА ПУБЛІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ.	Оперативність розповсюдження результатів діяльності українських вчених, збільшення їхньої присутності у світовому академічному просторі. Активізація публікаційної активності вчених до зарубіжних публікацій та іноземними мовами як можливість підвищення ефективності інтеграції вітчизняних учених у світову наукову спільноту.
7	ТЕМА 7. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ НАУКОМЕТРІЇ ТА БІБЛІОМЕТРІЇ.	Концепції журналу та моделі рецензування, посилення складу редколегії, укладання угод на поширення контенту видання провідними агрегаторами інформації. Шляхи підвищення рейтингу наукових журналів.
8	ТЕМА 8. АВТОРСЬКЕ ПРАВО.	Міжнародна практика використання ліцензій відкритого контенту Creative Commons електронними архівами, видавництвами, науковими установами та іншими організаціями. Базові засадами всіх типів ліцензій Creative Commons та результатами роботи вітчизняних правників щодо адаптації цих документів до українського законодавства. Сучасні світові тенденції у межах руху сприяння відкритому доступу, програма "Відкритий доступ eIFL"

Літературні джерела

- Андрущенко В. Наукова періодика – досвід та перспективи з погляду вітчизняних вчених. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4064>.
- Борисова Т. Ліцензійні електронні ресурси віддаленого доступу: досвід управління. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4080>.
- Вакаренко О. Періодичні академічні видання: представленість в Інтернеті та проблеми відповідності критеріям світових баз даних. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4069>.
- Відео всіх доповідей конференції можна переглянути за посиланням. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLNHNeua3stMriAfY5m0rsNd2gdy61QSK>.
- Доценко С. Alma — бібліотечна система нового покоління. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4085>.
- Костенко Л. Синергетика наукових комунікацій. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4084>.
- Кузнецов А. Проект "Наукова періодика України": три роки розвитку. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4065>.
- Кучма І. Авторське право і ліцензії відкритого контенту: Creative Commons українською. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4076>.
- Кучма І. Відкритий доступ: світові тенденції. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4074>.

10. Назаровець С. Як підвищити цитованість наукових робіт? URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4077>.
11. Назаровець С. Інституційний репозитарій у мотоциклі з коляскою. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4073>.
12. Онисько Г., Дубик С. АБІС Коґа як основа для формування віртуального бібліотечного простору Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4086>.
13. Полюхович О. Києво-Могилянські академічні рецензовані журнали: перші досягнення проекту та перспективи розвитку. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4066>.
14. Сидорчук Т. Автографи українських письменників в бібліотечній та архівній колекціях Наукової бібліотеки НаУКМА: проблеми та досвід оцифрування. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4088>.
15. Стріха М. Університетські наукові журнали: стан та перспективи. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4067>.
16. Тихонкова І. Як і чому втрачають українські видання? Що ми можемо і маємо зробити, щоб запобігти цим втратам. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4068>.
17. Червінський Л. Information resources from leading publishers for academic libraries. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4081>.
18. Чуканова С. О. Наукова комунікація в цифрову епоху: бачення сучасних бібліотек / Чуканова С. О. // Бібліотечний форум України. 2013. № 1. С. 38-40.
19. Чуканова С. О. Наукова комунікація в цифрову епоху: новини з Другої міжнародної конференції в Могилянці (препринт) / Чуканова С. О. // Бібліотечний форум України. 2015. № 1.
20. Ярошенко Т. Модель наукового журналу: перші 350 років. Що далі? URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4070>.
21. Ярошенко Т. О. Про CrossRef, DOI, OpenURL та інші інновації в епоху електронних журналів: що, чому, як, навіщо? / Тетяна Ярошенко // Бібліотечний форум України. 2009. № 1. — С. 26-29. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/91>.
22. Ярошенко Т. Відкритий доступ до інформації: зелений шлях. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4075>.
23. Ярошенко Т. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки : [монографія] / Т. О. Ярошенко ; [авт. передм. В. С. Брюховецький]. Київ : Знання, 2010. 215 с.
24. Ярошенко Т. Зелений шлях відкритого доступу. Репозитарії та їх роль у науковій комунікації: перші двадцять років // Бібліотечний вісник. 2011. № 5. С. 3-10.
25. Яцків Я. Наукова періодика як складова гуманітарного розвитку держави. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4071>.
26. Tonta Y. Research assessment using bibliometric and scientometric measures: the good, the bad, and the ugly. URL: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/4089>.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу відділу аспірантури та докторантури за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 5-9) усне опитування, тести, завдання	30
ІНДЗ (навчальний он-лайн курс)	20
Підсумковий контроль (теми 1-9) – тести, завдання	20